

Digital dannelse

Januar 2017

Michael Paulsen

Lektor i pædagogik, Syddansk Universitet

Twitter: @Forskermp

www.michaelpaulsen.dk

Agenda

3 perspektiver på digital dannelse

1. Hvordan kan/bør kursister hjælpes med at blive bedre til at forstå og takle *vanskelighederne* i det nye digitale miljø?
2. Hvordan kan/bør kursister hjælpes til at udnytte de nye *muligheder* i undervisningen?
3. Hvordan kan/bør kursisterne gennem nettet konfronteres med andet end de ellers møder *i* deres hverdag eller *i* undervisningen?

2 grunde

Man bør forholde sig til digitale medier i undervisningen af 2 gode grunde

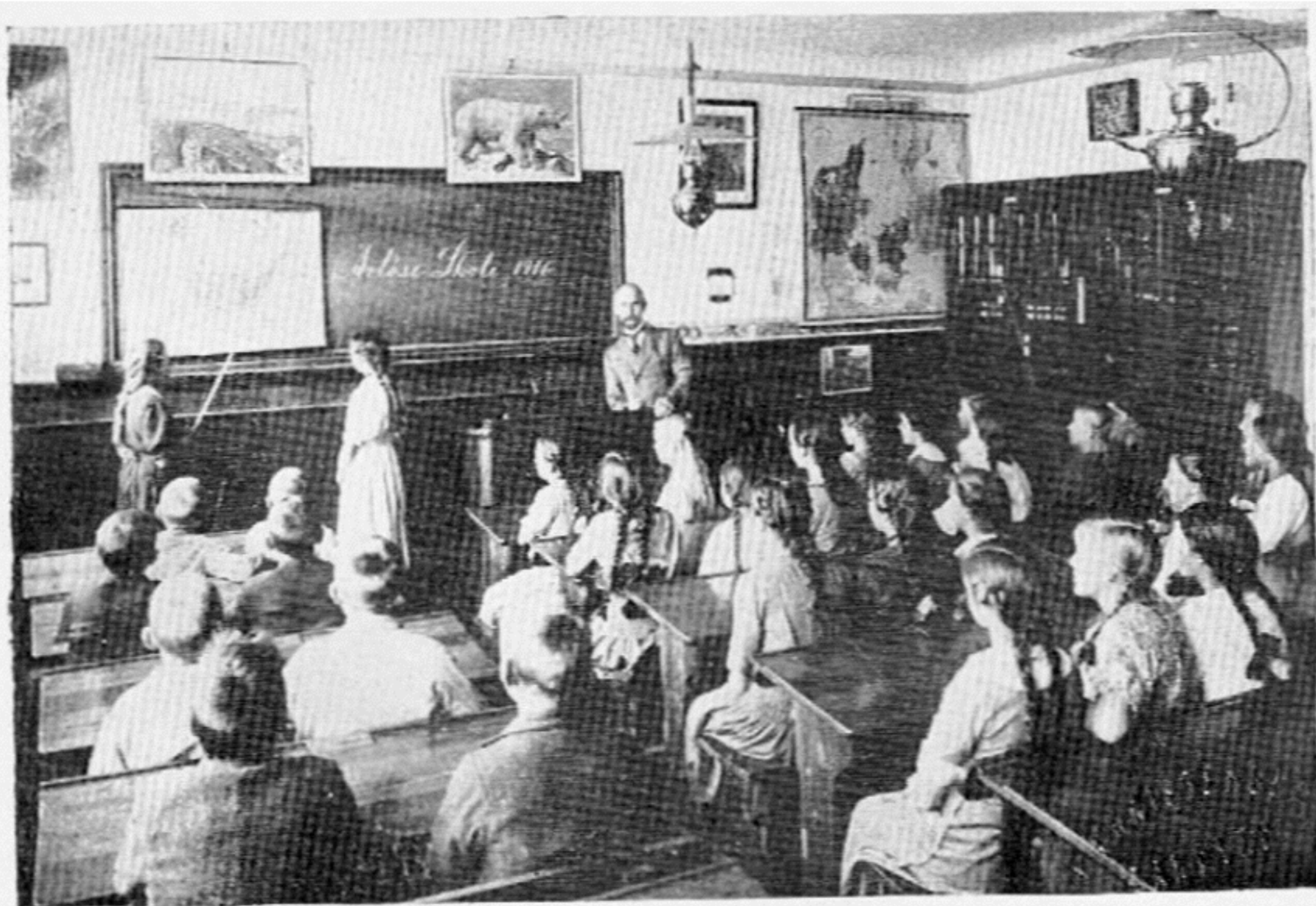
- 1) For undervisningens skyld
- 2) For at hjælpe eleverne med at blive digitalt dannede

Begrebsafklaringer

- Undervisning: lærer-elev-interaktion
- Dannelse: komme godt på vej i verden (blive medbestemmende, blive menneske, tænke og handle alment...)
- Digital dannelse: komme godt på vej i verden *idag* (ifht. digitale trusler og muligheder)

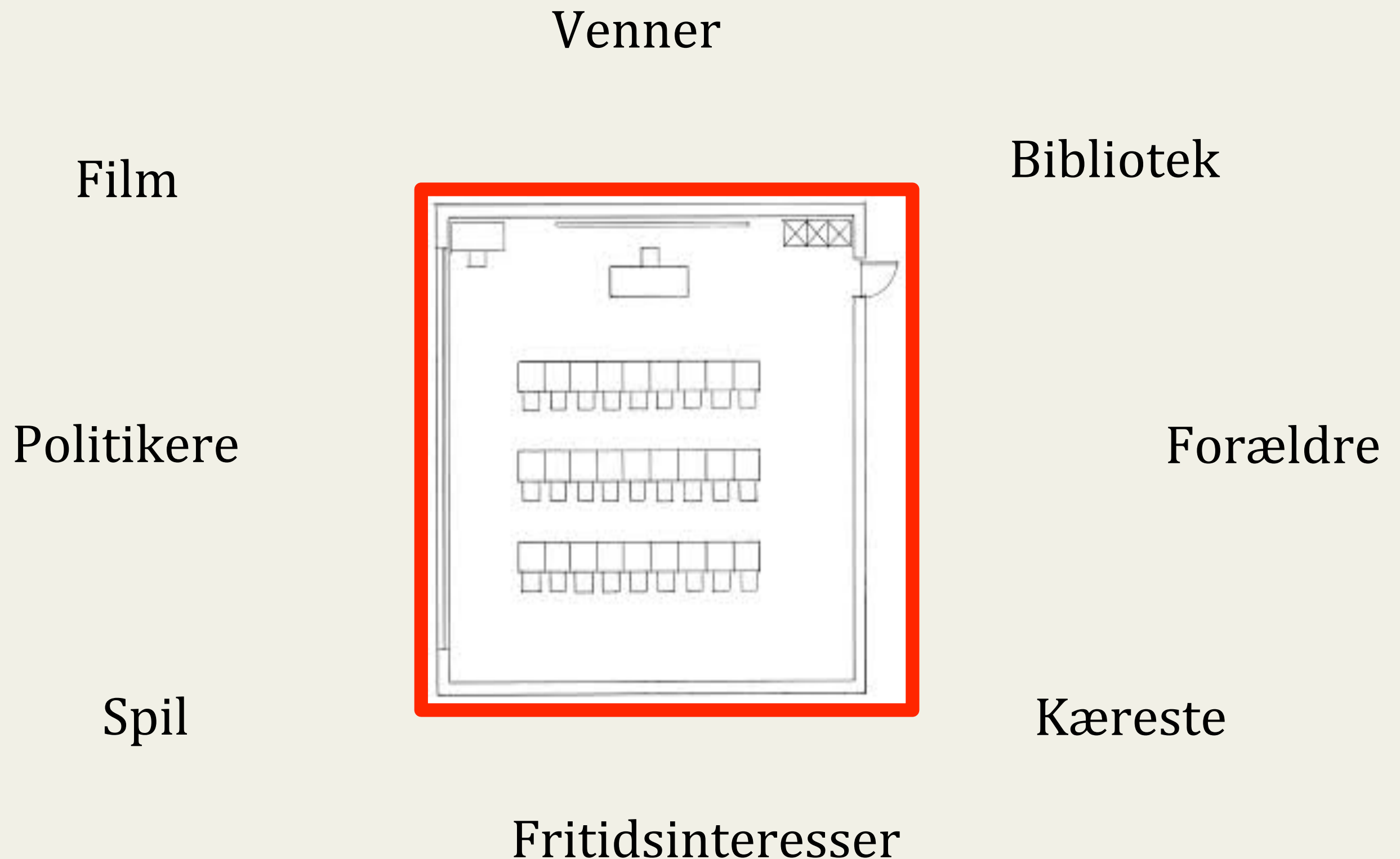
Del I: Vanskeligheder

Det lukkede ekkorum

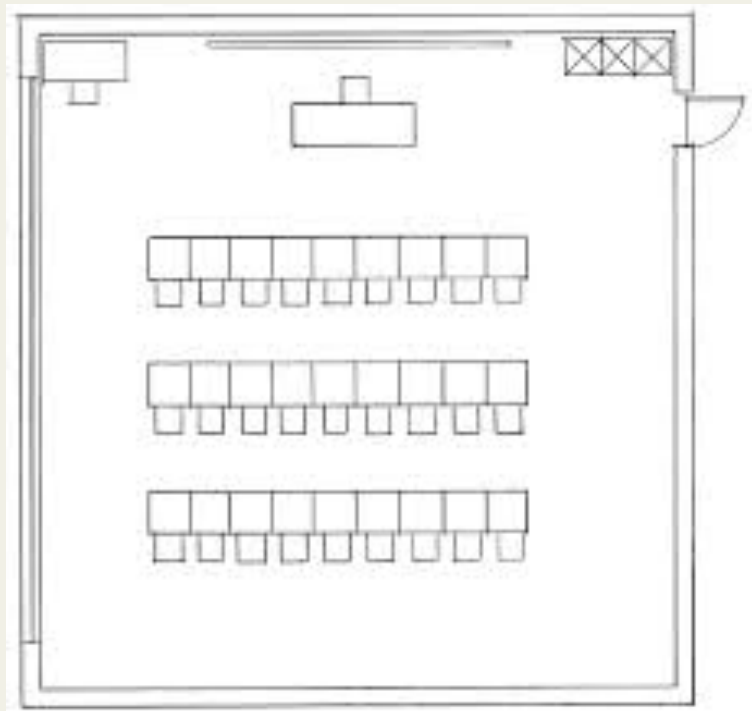
Arlose Skole: Interior 1916.

Skolestuen med tæt membran: situationen før de digitale medier

To determinanter for dannelse

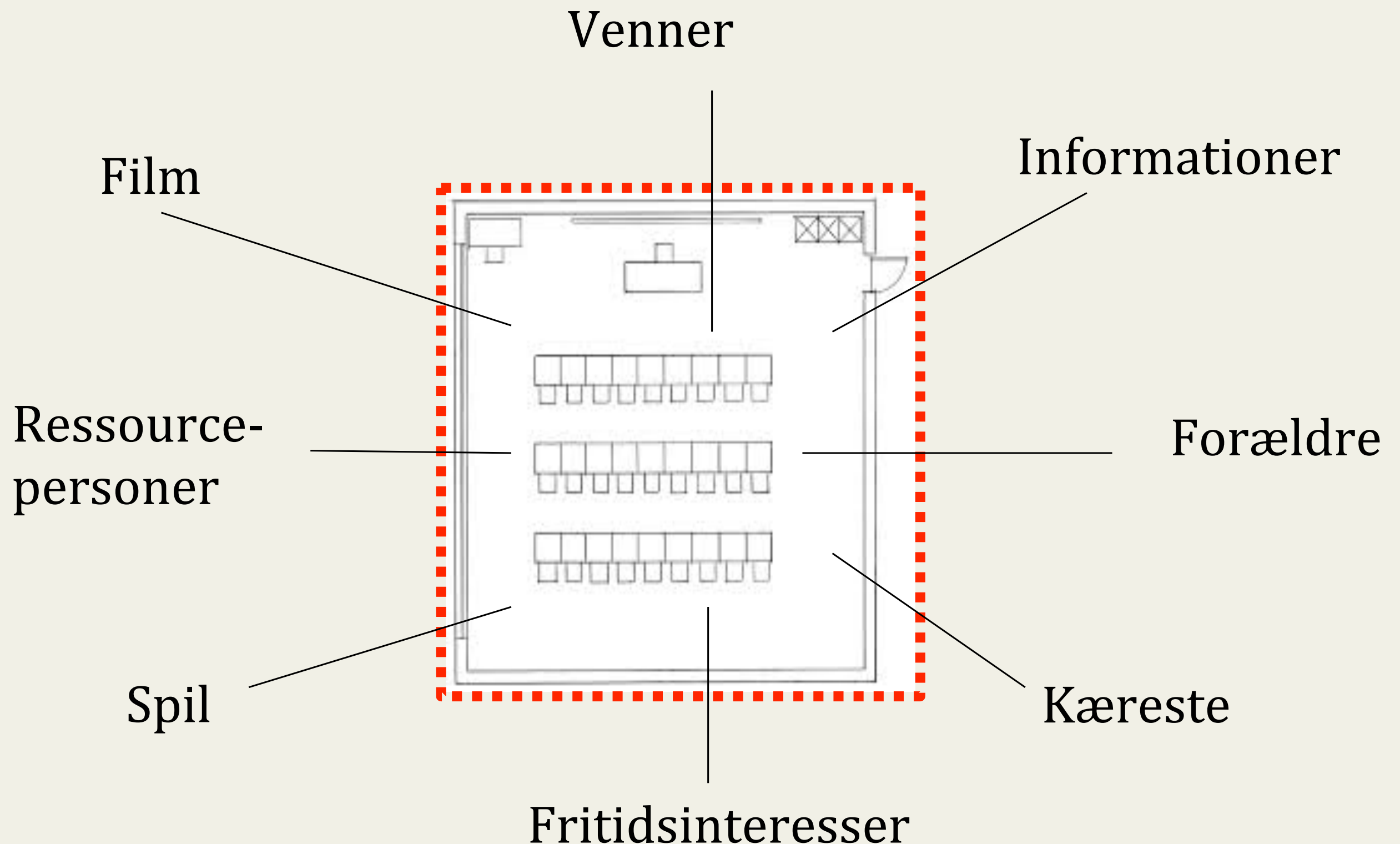
- Skarpt skel mellem undervisningsfællesskabet og læringsnetværk → chanceulighed og negativ social arv
- Medier: bogen, tavlen og senere også analoge elektroniske medier som båndoptager og film

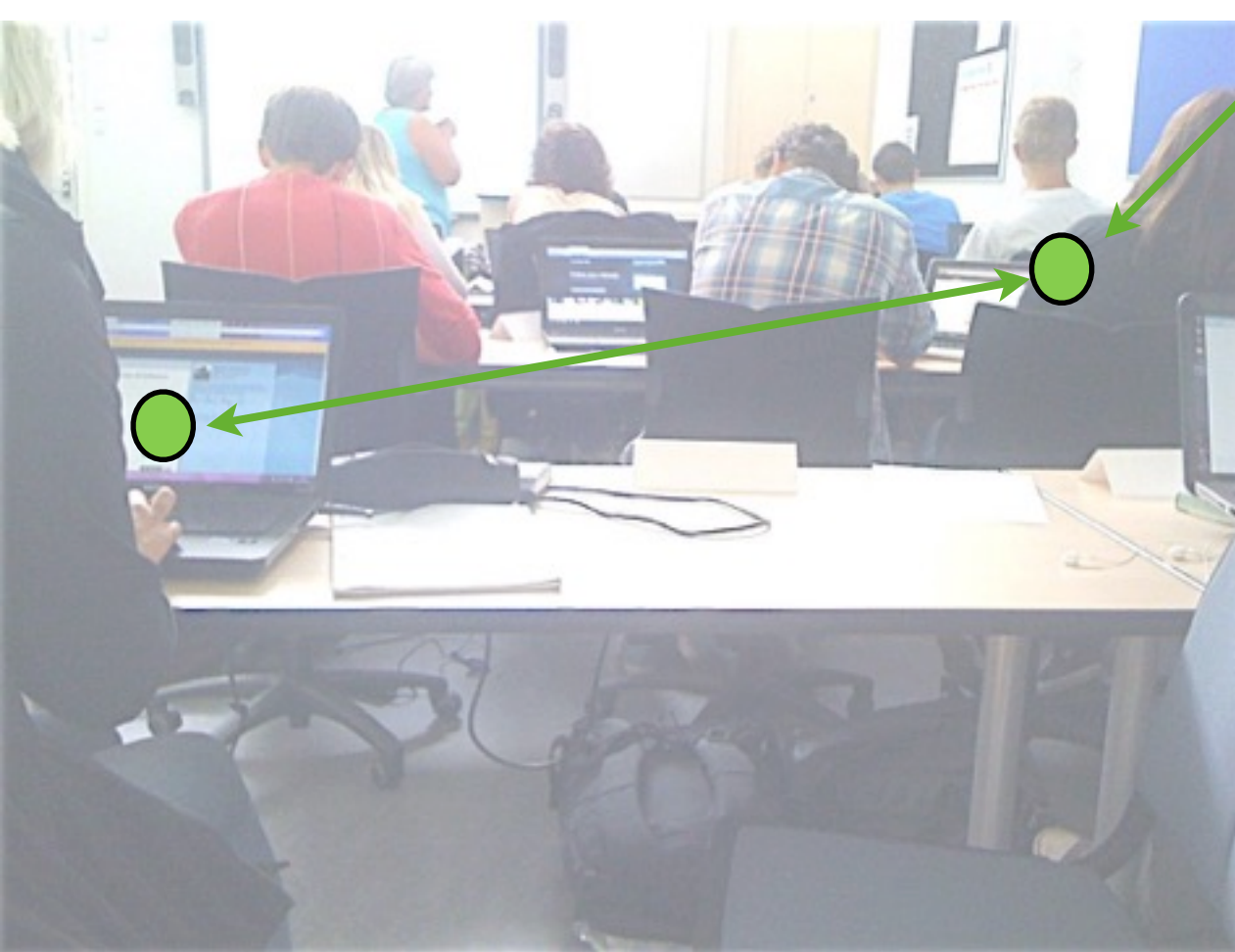
Virkeligheden uden for skolen

Elevens læringsnetværk:
hjemmet, nære venner

Skolestuen med porøs membran grundet digitale medier og trådløse netværk

Vanskelighed #1

- Gennemhulning
- 100l papirkugler i timen
- Usikkert undervisningsrum

Vanskelighed #2

- Umiddelbart afhængighedsproblem
- Men: i så fald er et flertal afhængige..
- Alternativ forklaring: manglende social normativ regulering + utilstrækkelige måder at leve i det nye ekstra hybridiserede tilstedeværelsespres

Vanskelighed #3

- Falsk ungdomsbevidsthed som “indre årsag”
- Multitasking som fjer man smykker sig med

Vanskelighed #4

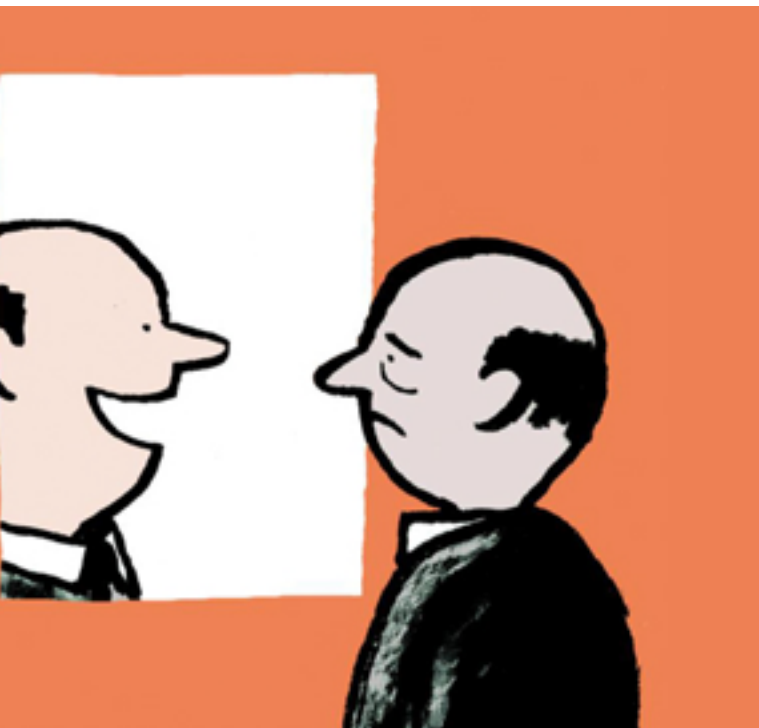

- Opmærksomhedsstrid - hvem kaprer eleven mest effektivt?
- Sociale medier som opfangelsesapparater
- Interpellering - teknisk, socialt, personligt
- Undervisningens magt som opfangelsesapparat svækkes

Vanskelighed #5

Ineffektive skoleautomatreaktioner

- *Forbudsstrategi*
 - Skader lærer-elev forholdet
 - Konflikter i lærerkulten
 - Polariserer elevkulturen: snyd og paternalisme
 - Virker ikke, hverken teknisk eller socialt
 - Forhindrer digital dannelse
- *Ligegyldighedstrategi / “ansvar for egen mediebrug”*
 - Forstærker dårlig klasserumskultur
 - Især fagligt svage elever bliver tabt i mediestormen
 - Forhindrer digital dannelse

God undervisning og dannelse i den digitale tidsalder - trin I

- Undgå forbud og ligegyldighed
- Hjælp kursisterne med at forstå og takle vanskelighederne i fællesskab

Diskussion I

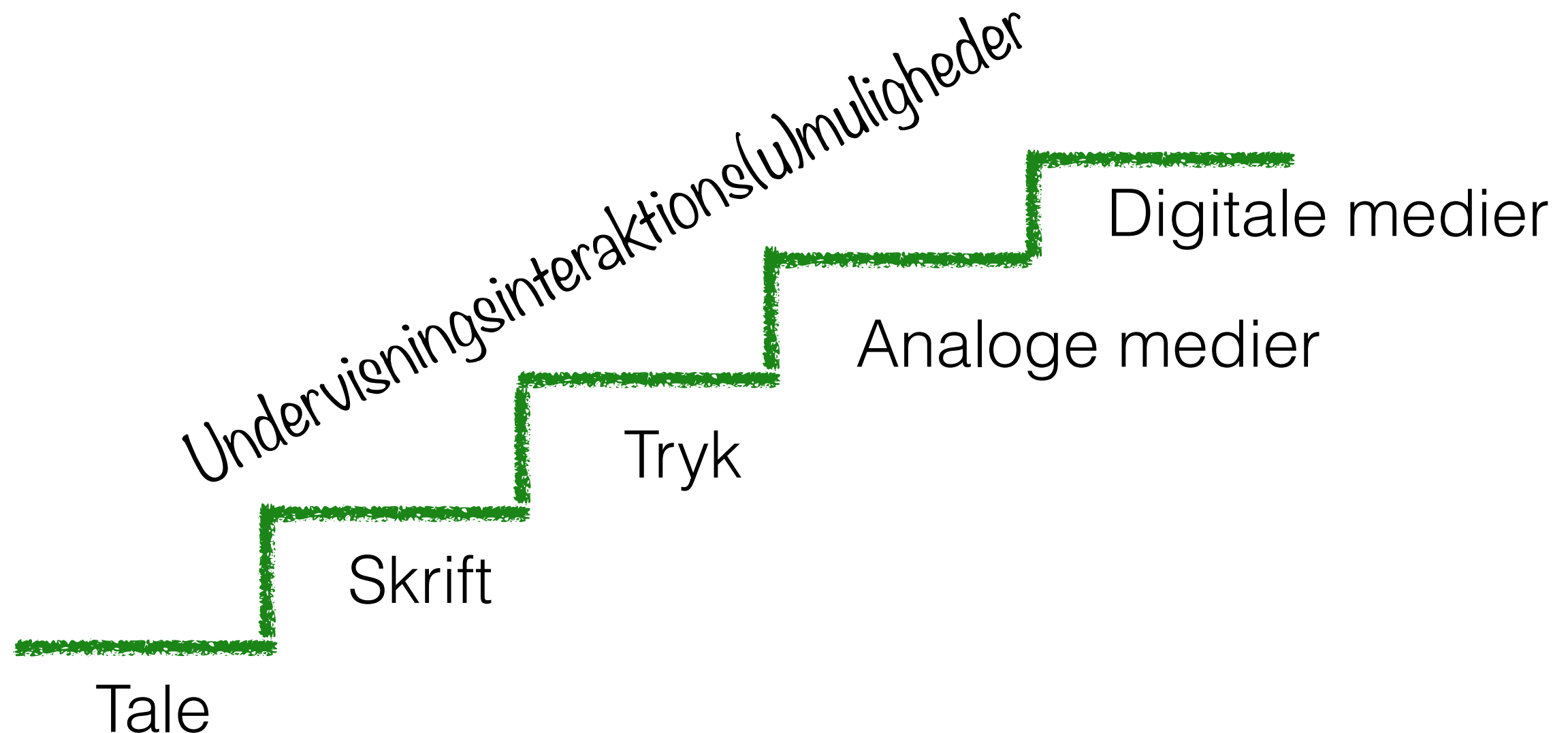
Hvordan kan/bør kursister hjælpes med at blive bedre til at forstå og takle *vanskelighederne* i det nye digitale miljø?

todaysmeet.com/dannelse1

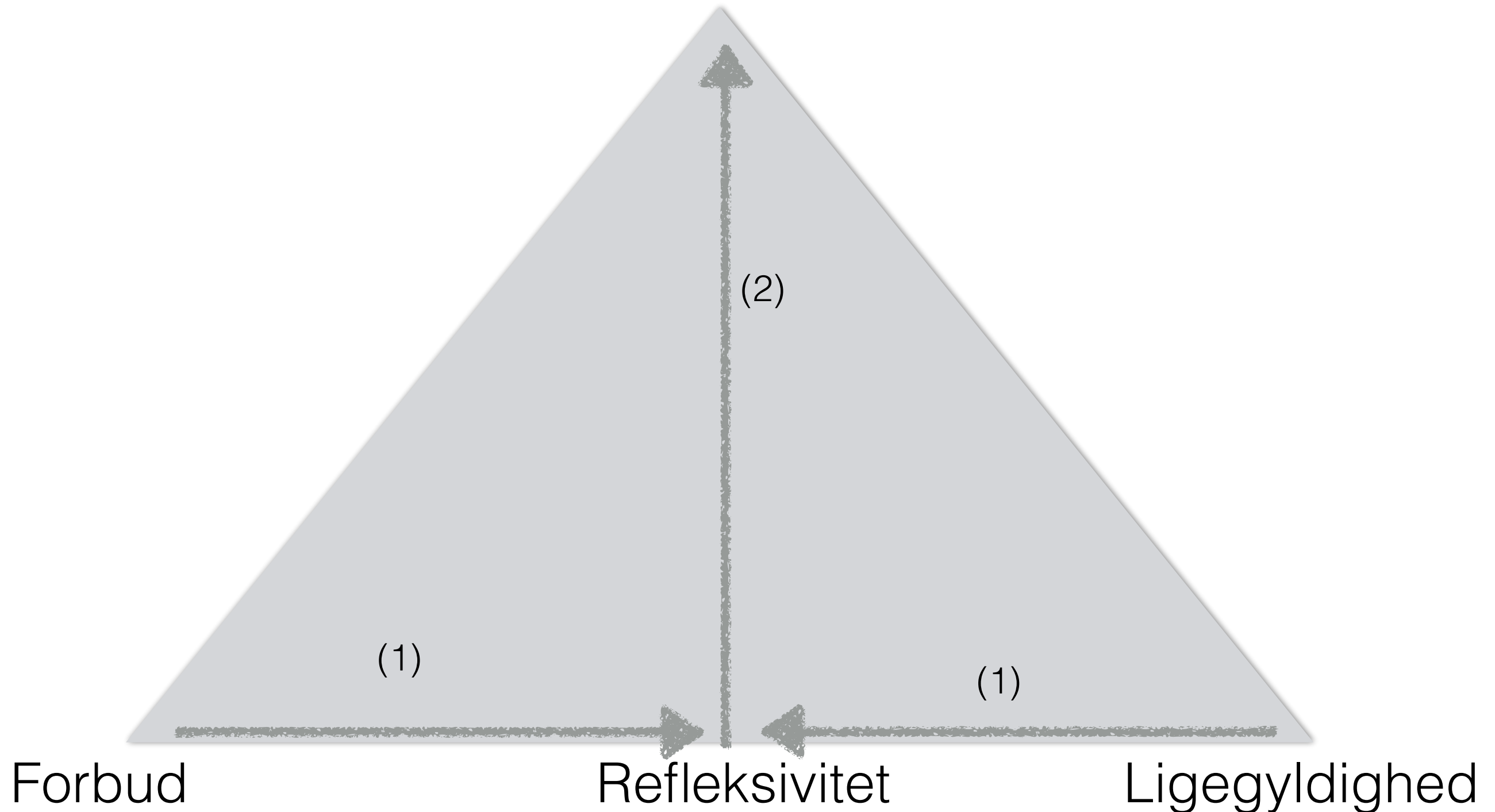
Del II: Muligheder

Flere og flere (u)muligheder

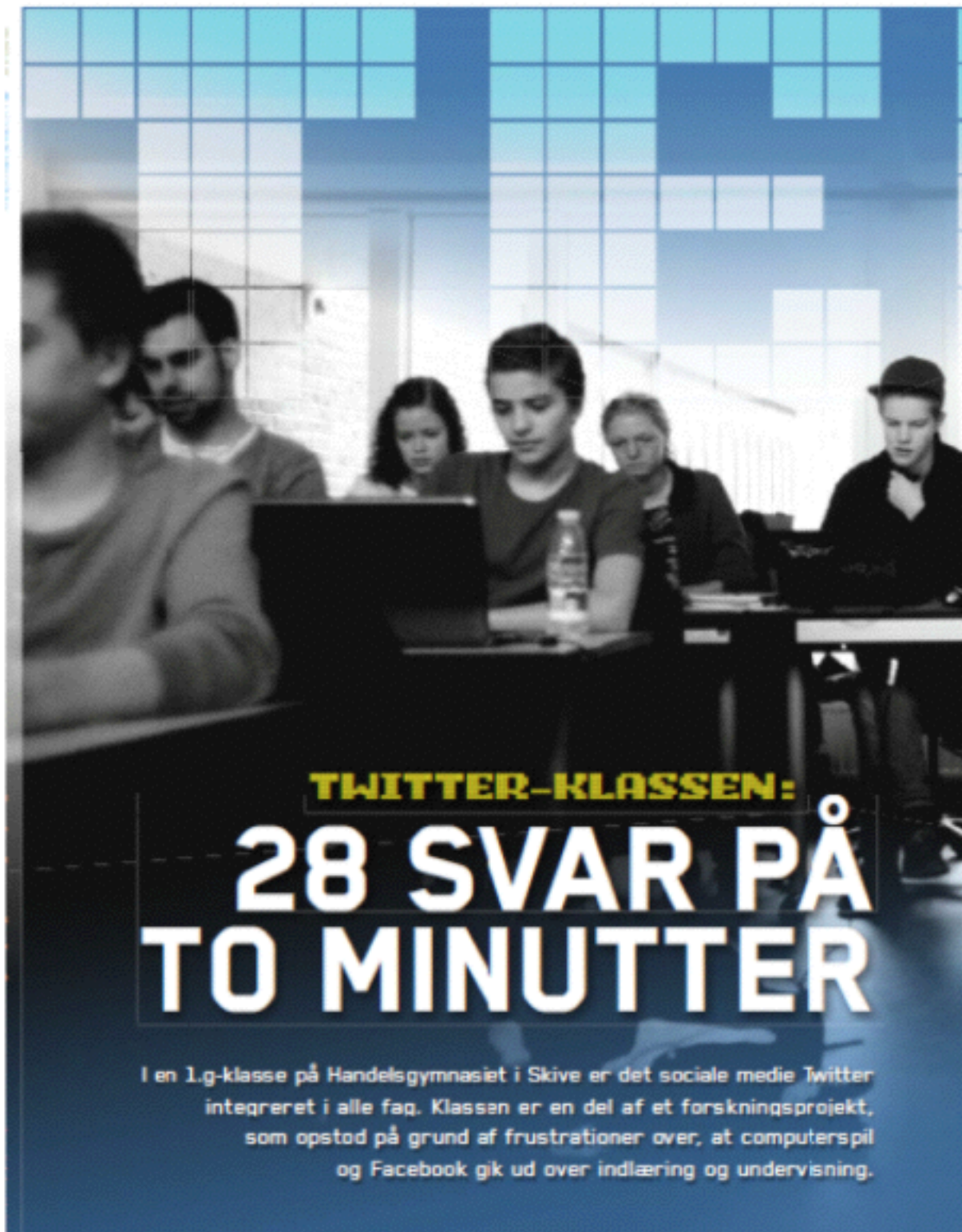
It-didaktik og dannelse

Inddragelse af
sociale medier

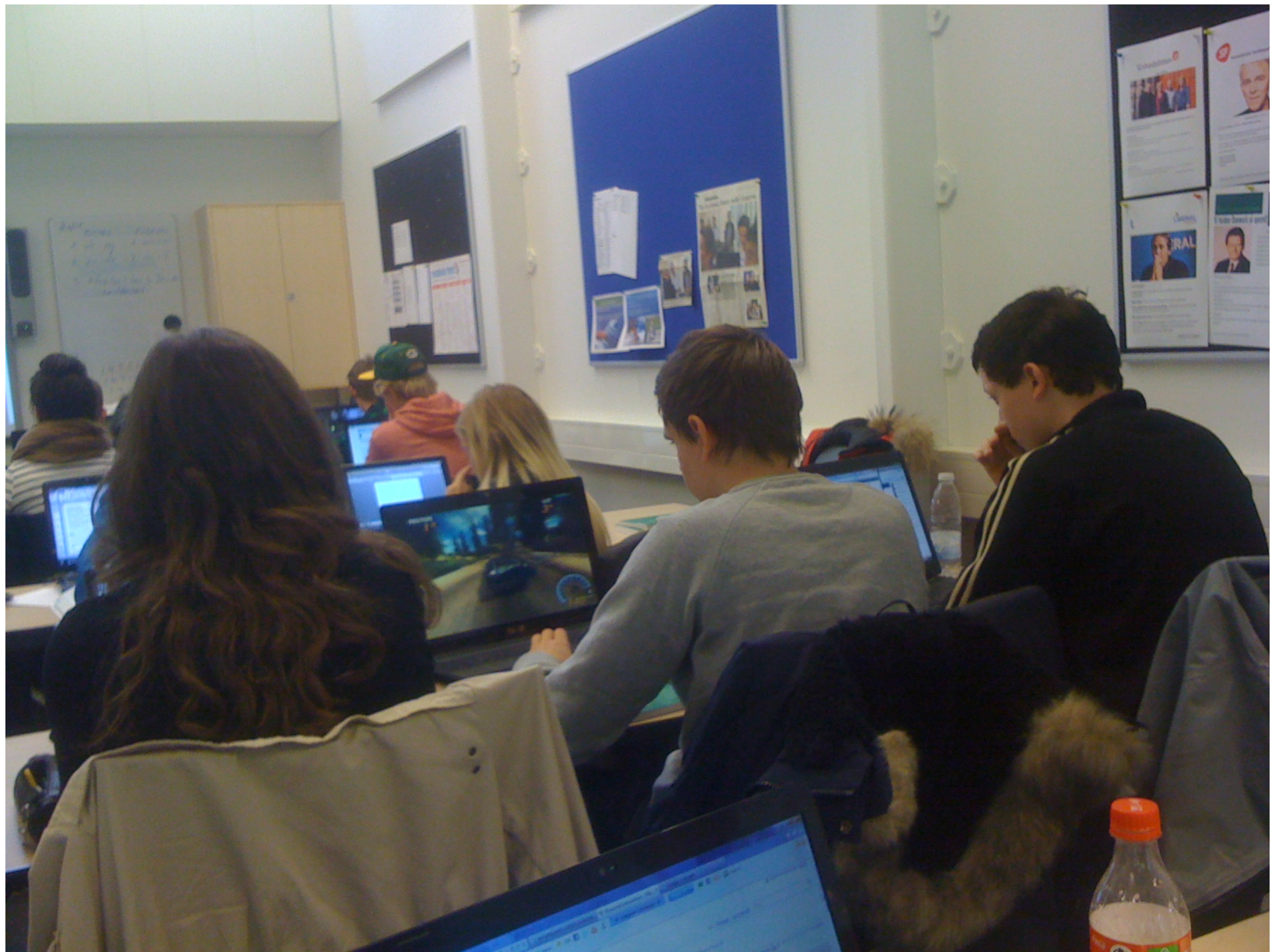
Ex I: nye deltagelsesformer

smee.dk

- Alle bliver aktivt bidragende
- Indgangsbillet til mundtligt tilbageholdende
- Brainstorm og input kan deles
- Bidrag kan gemmes
- Link til kilder kan diskuteres
- Bedre hukommelse, når der skrives
- Sproglig formåen trænes
- Opmærksomhed fastholdes

socialemedieriskolen.wordpress.com

Ex 2. Online-dokumenter: feedback og feedforward undervejs i læringsproces

Det gamle ekko-rum

Eleven læser X i en lærebog (lektie)
Lærer forklarer X i dialog med elever
Lærer skriver X på tavle
Elever skriver X i hæfter
(Elever øver sig på X i grupper, holder oplæg om X, opsamling)
Elever skriver X i aflevering (eksamen)
Lærer retter aflevering (bedømmer)

Feedback sker til sidst, hvor der ikke læres mere

Det nye transformer-rum

Lærebog
Arbejds-
spørgsmål
Aflevering
Gruppearbejde
Noter
Tavle
Fælles delt online dokument
- alle elever og lærere rettet i det samtidigt

Feedback og feedforward sker i den (kon)tekst, hvor der læres

Digitale dannelsesfelter

Indtryk

Problemer: fx kildekritik

Kompetence: at kunne finde, bearbejde og vurdere information fra nettet på kvalificeret vis

fx: wiki

Udtryk

Problemer: fx opnå feedback

Kompetence: at kunne udtrykke sig fagligt kompetent via nye digitale medier

fx: podcast

Refleksivitet

Problemer: fx: opmærksomhed

Kompetence: at kunne reflektere over, hvordan medierne kan bruges godt og med omtanke

fx: multitasking-test

Deltagelse

Problemer: fx demokrati

Kompetence: at kunne deltage lærende og fagligt bidragende i undervisningen og samfundet via de nye medier

fx: mikroblogging

Helhedsorientering

- **Vidde: digitale evner er ikke én-dimensionelle**
- **Progression - mange trin, igen og igen, fx deltagelse**
- **Det digitale skal anskues sammen med alle andre medier - multimodal dannelse**
- **Eksempel fra Randers HF og VUC: lav film med og til Randers Regnskov - digital deltagelse - refleksivitet - udtryk - indtryk**

God undervisning og dannelse i den digitale tidsalder - trin II

- Hjælp kursisterne med at blive gode deltagere i den nye digitale virkelighed - på gode måder, fx demokratisk
- Arbejd med nye vidensformer
- Alsidig it-brug - “kom hele vejen rundt”

Diskussion II

Hvordan kan/bør kursister hjælpes til at udnytte de nye *muligheder* i undervisningen?

todaysmeet.com/dannelse2

Del III: Perspektiver

Lærereens dannende rolle: bibringe andetheder

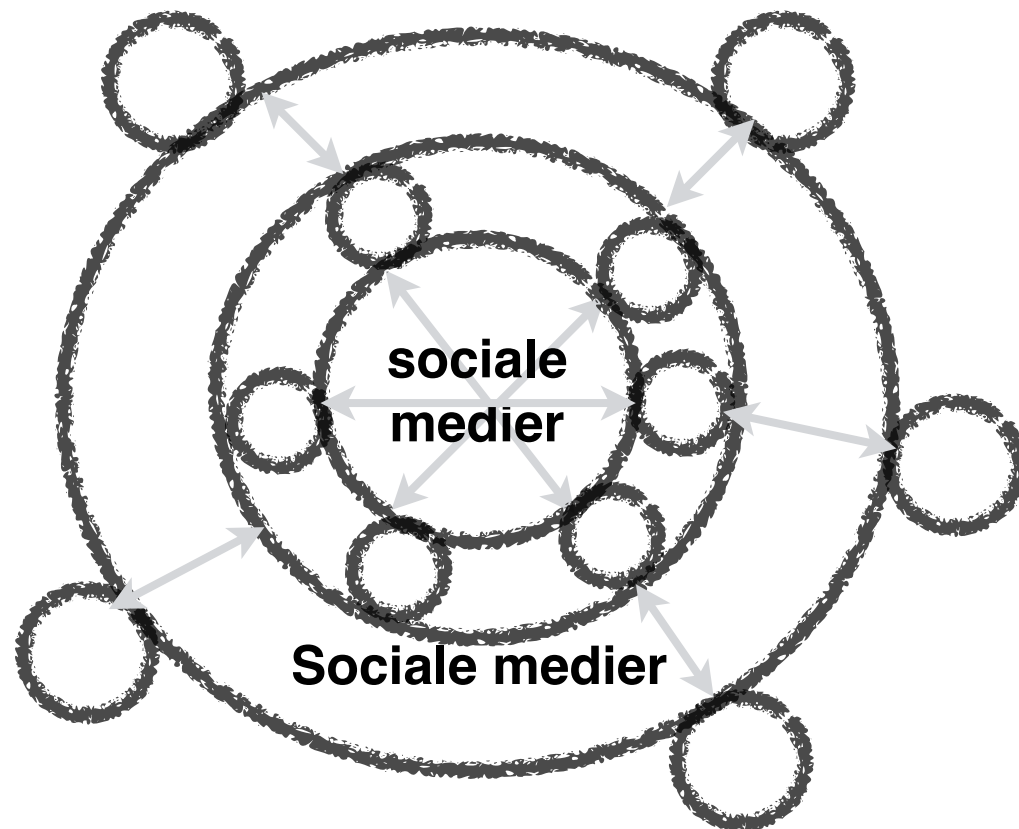
Undervisningsfællesskab Læringsnetværk

Grunde til at kultivere “ind og ud” relationer:

A) Bryde ekkorummet -
udvidet perspektiv -
andetheder

B) Bryde negativ social arv -
hjælpe især de fagligt svage
elever med at opbygge
læringsnetværk

C) Virkelighedsdannende
undervisning

- Relation 1: <- information
- Relation 2: -> formidling
- Relation 3: <-> interaktion

Eksempler

- Forfatteren
- Tv-programmet (#sikkeenfest)
- Større skriftlig opgave
- Kildekritisk søgning
- Virtuel lektiecafe
- Venskabsklasser
- Virksomhedsbesøg
- Politikerne
- Onlinespil
- ...

Gruppen "den tredje bølge" på Facebook

Tweets med lyrikeren:

Matthias Sundroos: Spørgsmål: I digtet Korsør, hvad symboliserer det røde rum

Kasper Anthoni: Det røde rum skal læses i overført betydning. Varme, omsorg, tryghed

Frederik Thomsen: Hentyder du til en tidligere kæreste, er den skrevet efter en virkelig hændelse?

Kasper Anthoni: Digtet er skrevet på baggrund af en virkelig hændelse, et rigtig møde - men ikke med en kæreste

Elev om online-debat med to politikere:

"Det var virkelig fedt, anderledes, spændende og egentlig meget fagligt motiverende at være i direkte kontakt med to politikere"

God undervisning og dannelse i den digitale tidsalder - trin III

- Brug internettet til at konfrontere eleverne med andetheder – har en alment dannende effekt - ens horisont udvides (ekkorummet brydes) og man bliver måske bedre til at arbejde sammen med de som er anderledes end én selv.
- Hjælp kursisterne med at opbygge gode læringsnetværk - kan bryde den negative sociale arv mv.
- Gennem interaktion med omverden, hjælpes kursisterne til at blive *engageret* i verden, ikke blot passive modtagere.

Diskussion III

Hvordan kan/bør kursisterne gennem nettet konfronteres med andet end de ellers møder i deres hverdag eller i undervisningen?

todaysmeet.com/dannelse3

Enig - uenig ? !

